

บทความวิจัย

สิทธิของผู้ค้ำประกัน : ศึกษากรณีสิทธิภายหลังการชำระหนี้ของผู้ค้ำประกัน*

Surety's Rights : A Case Study of Surety's Rights after Debt Settlement

รพี พิกุลงาม¹

Rapee pikulngam²

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 272 หมู่ 9 ตำบลขุนทะเล

อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100

Faculty of Law, SuratthaniRajabhat University 272 Moo 9, KhunThale

Subdistrict, SuratthaniMueang District, Suratthani Province 84100

Corresponding author E-mail: mmoddza1@gmail.com

วันที่รับบทความ: 20 กันยายน 2565 วันที่แก้ไขบทความ: 25 กุมภาพันธ์ 2566

วันที่ตอบรับ: 11 มิถุนายน 2566 วันที่เผยแพร่: 11 มิถุนายน 2566

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิจัย เรื่อง “สิทธิของผู้ค้ำประกัน : ศึกษากรณีสิทธิภายหลังการชำระหนี้ของผู้ค้ำประกัน” คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, พ.ศ. 2564

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รพี พิกุลงาม อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

² Assistant Professor Rapee pikulngam, Lecturer at the Faculty of Law Suratthani Rajabhat University

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงสิทธิภายหลังการชำระหนี้ของผู้ค้ำประกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 693 เมื่อผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้จะเกิดสิทธิทางกฎหมาย คือ การรับช่วงสิทธิและการไล่เบี้ยลูกหนี้ โดยมุ่งวิจัยศึกษาถึงกรณี การรับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้และไล่เบี้ยลูกหนี้โดยผู้ค้ำประกัน ไม่ต้องฟ้องลูกหนี้เป็นคดีใหม่

ผลการวิจัยพบว่า การรับช่วงสิทธิและสิทธิไล่เบี้ยของผู้ค้ำประกันมีอยู่ 2 กรณี กรณีแรก เจ้าหนี้ยังไม่ได้ฟ้องลูกหนี้และผู้ค้ำประกันต่อศาล หากผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้อย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้และไล่เบี้ยลูกหนี้ได้ แต่ผู้ค้ำประกันจะต้องฟ้องลูกหนี้เป็นคดีต่างหาก กรณีที่สอง เจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้ และผู้ค้ำประกันต่อศาล เมื่อผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ผู้ค้ำประกันย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและใช้สิทธิไล่เบี้ยลูกหนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พ.ศ. 2477 มาตรา 274 โดยผู้ค้ำไม่ต้องฟ้องลูกหนี้เป็นคดีใหม่

ข้อเสนอแนะ การรับช่วงสิทธิและสิทธิไล่เบี้ยของผู้ค้ำประกันบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 693 ซึ่งเป็นกฎหมายสารบัญญัติ แต่การรับช่วงสิทธิตามคำพิพากษาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พ.ศ. 2477 มาตรา 274 ซึ่งเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติ โดยมีเงื่อนไขทางกฎหมายต่างกัน ดังนั้น ควรที่จะกำหนดข้อพิจารณาเงื่อนไขของการรับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของผู้ค้ำประกันเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

คำสำคัญ : ผู้ค้ำประกัน, การรับช่วงสิทธิ, สิทธิไล่เบี้ย

ABSTRACT

This research article is qualitative research and aims to study the surety's rights after debt settlement. Pursuant to the Civil and Commercial Code B.E. 2535 (1992), Section 693, as a surety pays debt to a creditor, a surety secures the legal rights to subrogate the rights and have recourse against a debtor. The research focuses on a case study of surety's subrogation and recourse against the debtor without filing for a separate case.

The study found that the surety's subrogation and recourse against the debtor had 2 issues. Firstly, the creditor did not bring a case against the debtor and the surety. In case the surety pays debt to the creditor, the surety subrogates the rights and has recourse against the debtor but the surety has to bring a separate case against the debtor. Secondly, the creditor brought a case against the debtor and the surety. As the surety settles the debt. The surety subrogates the rights and has recourse against the debtor by virtue of court order automatically pursuant to the Code of Civil Procedure B.E. 2477 (1934), Section 274 without filing for a separate case.

The author suggests that the surety's subrogation and recourse are stipulated in the Civil and Commercial Code B.E. 2535, Section 693, which is the substantive law. However, the subrogation of rights by virtue of court order is stipulated in the Civil Procedure Code B.E. 2477 (1932), Section 274, which is the procedural law with different legal conditions. Therefore, consideration on the surety's subrogation of rights should be given as a guideline for further practice.

Keywords: Surety, Subrogation, Recourse

ความนำ

การค้าประกัน คือ การประกันหนี้โดยสัญญาซึ่งบุคคลภายนอกผูกพันตนต่อเจ้าหนี้และชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้³

สัญญาการค้าประกันเป็นสัญญารับผิดชอบฝ่ายเดียวของผู้ค้าประกัน โดยเจ้าหนี้และลูกหนี้มีต้องชำระหนี้ตอบแทน ดังนั้น กฎหมายจึงให้สิทธิของผู้ค้าประกันแบ่งได้เป็น 3 ประการ คือ

(1) สิทธิของผู้ค้าประกันก่อนการชำระหนี้ หมายถึง สิทธิที่ผู้ค้าประกันสามารถยกชั้นยันกับเจ้าหนี้ก่อนที่จะชำระหนี้

(2) สิทธิของผู้ค้าประกันเมื่อเข้าชำระหนี้ หมายถึง สิทธิที่ผู้ค้าประกันสามารถชำระหนี้ได้โดยอาศัยข้อสัญญาที่เป็นคุณแก่ผู้ค้าประกัน

(3) สิทธิของผู้ค้าประกันภายหลังชำระหนี้ หมายถึง สิทธิที่เมื่อผู้ค้าประกันเข้าชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แล้วผู้ค้าประกันจะเกิดสิทธิ 2 ประการ คือ รับช่วงสิทธิและสิทธิไต่เบี่ย ตามมาตรา 693⁴

กรณีในส่วนของสิทธิของผู้ค้าประกันภายหลังชำระหนี้³นั้นมีความสำคัญไม่ต่างจากสิทธิ 2 ประการแรก เพราะจะทำให้ผู้ค้าประกันจะได้รับเยียวยาจากความเสียหายในการค้าประกันนั้น แต่เดิมก่อนมีแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พ.ศ. 2477 มาตรา 274 การรับช่วงสิทธิและสิทธิไต่เบี่ยดังกล่าวหากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้คืนให้แก่ผู้ค้าประกัน ผู้ค้าประกันจะต้องฟ้องร้องบังคับคดีเพื่อจะเอาจากลูกหนี้โดยอาศัยการรับ

³ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 680 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “อันว่าค้าประกันนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลภายนอกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้ค้าประกัน ผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่ง เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้”

⁴ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 693 บัญญัติว่า “ผู้ค้าประกันซึ่งได้ชำระหนี้แล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะไต่เบี่ยเอาจากลูกหนี้ เพื่อคืนเงินกับดอกเบี้ยและเพื่อการที่ต้องสูญหายหรือเสียหายไปอย่างใด ๆ เพราะการค้าประกันนั้น

อนึ่ง ผู้ค้าประกันย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้บรรดาหนี้ของลูกหนี้ด้วย”

ช่วงสิทธิและสิทธิไต่เบี่ยซึ่งเป็นสิทธิเรียกร้องของผู้ค้าประกัน ส่งผลให้ภาระความรับผิดชอบอยู่กับผู้ค้าประกันเป็นอันมาก ไม่ว่าจะเป็นการชำระหนี้แทนลูกหนี้ให้แก่เจ้าหนี้และฟ้องร้องบังคับคดีเอาจากลูกหนี้จากการรับช่วงสิทธิและไต่เบี่ยลูกหนี้ เช่น เจ้าหนี้เป็นโจทก์ฟ้องลูกหนี้เป็นจำเลยที่ 1 และผู้ค้าประกันเป็นจำเลยที่ 2 ศาลมีคำพิพากษาให้เจ้าหนี้เป็นฝ่ายชนะคดี เจ้าหนี้จึงได้ยึดบ้านผู้ค้าประกันออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ ผู้ค้าประกันรับช่วงสิทธิและมีสิทธิไต่เบี่ยตามกฎหมาย แต่ผู้ค้าประกันจะต้องฟ้องลูกหนี้เป็นอีกคดีหนึ่ง เป็นต้น

ดังนั้น วิจัยฉบับนี้จึงมุ่งโดยตรงต่อการศึกษาถึงสิทธิของผู้ค้าประกันภายหลังชำระหนี้ที่มีอยู่ 2 ประการ คือ การรับช่วงสิทธิและสิทธิไต่เบี่ย และเมื่อผู้ค้าประกันชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แล้วผู้ค้าประกันสามารถใช้สิทธิดังกล่าวโดยไม่ต้องฟ้องคดีใหม่ได้หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการค้าประกัน

การค้าประกันมีวัตถุประสงค์ คือ การประกันการชำระหนี้ไว้กับเจ้าหนี้ โดยหากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ผู้ค้าประกันจะเป็นผู้ชำระหนี้แทนให้

เมื่อพิจารณาในมุมมองของเจ้าหนี้ จะเห็นได้ว่าการค้าประกันมีวัตถุประสงค์ คือ การประกันหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ หากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ก็จะมีผู้ค้าประกันชำระหนี้ให้อีกชั้นหนึ่ง

เมื่อพิจารณาในมุมมองของลูกหนี้ จะเห็นได้ว่าการค้าประกันมีวัตถุประสงค์ คือ การประกันหนี้เช่นเดียวกับเจ้าหนี้ แต่ในส่วนของลูกหนี้นั้น การมีผู้ค้าประกันส่งผลให้ลูกหนี้สามารถได้รับสินเชื่อกจากเจ้าหนี้ได้ง่ายกว่ากรณีไม่มีผู้ค้าประกันด้วยอีกประการหนึ่ง

เมื่อพิจารณาในมุมมองของผู้ค้าประกันจะเห็นได้ว่า การค้าประกันมีวัตถุประสงค์ คือ การประกันหนี้เช่นเดียวกับมุมมองของเจ้าหนี้และลูกหนี้ แต่วัตถุประสงค์สำคัญของผู้ค้าประกัน คือ การได้รับชดใช้จำนวนหนี้ตามที่ผู้ค้าประกันได้ชำระไปรวมถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพราะการค้าประกันเป็นสัญญาฝ่ายเดียว ลูกหนี้และเจ้าหนี้หาหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามการชำระหนี้ตอบแทนแก่ผู้ค้าประกันไม่ รวมไปถึงการค้าประกันมิได้รับ

ผลตอบแทนจากลูกหนี้และเจ้าหนี้ ส่งผลให้ผู้ค้าประกันต้องรับภาระในมูลหนี้ที่ตนมิได้ก่อ กฎหมายจึงให้สิทธิแก่ผู้ค้าประกัน ไม่ว่าจะเป็ นสิทธิก่อนการชำระหนี้ หรือสิทธิของ ผู้ค้าประกันเมื่อเข้าชำระหนี้ และสิทธิสุดท้ายของผู้ค้าประกันคือ สิทธิของผู้ค้าประกัน ภายหลังชำระหนี้ มาตรา 693 ที่ให้สิทธิแก่ผู้ค้าประกันในการรับช่วงสิทธิจากเจ้าหนี้ และ โละเบี้ยทั้งต้นเงิน ดอกเบี้ย รวมถึงความเสียหายที่เกิดจากการค้าประกันนั้นจากลูกหนี้ เพื่อให้ผู้ค้าประกันกลับคืนสู่ฐานะเดิม

ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการค้าประกัน คือ การประกันหนี้ของลูกหนี้ เมื่อลูกหนี้ ไม่ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ผู้ค้าประกันจึงชำระให้แก่เจ้าหนี้

แต่วัตถุประสงค์ของการค้าประกันอีกประการหนึ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า การประกันหนี้ของลูกหนี้ คือ การที่ผู้ค้าประกันได้รับชำระหนี้คืนจากลูกหนี้ เมื่อ ผู้ค้าประกันได้ชำระหนี้แทนลูกหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แล้ว ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า การ ค้าประกันเป็นสัญญารับผิดชอบฝ่ายเดียวของผู้ค้าประกัน ในการศึกษากฎหมายหรือใน ทางการฟ้องคดี จะมุ่งเน้นไปในทางประกันหนี้หรือให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เท่านั้น แต่ใน ส่วนของการให้ผู้ค้าประกันกลับคืนสู่ฐานะเดิมกลับไม่ได้ให้ความสำคัญ ซึ่งทำให้ผู้ค้า ประกันต้องตกอยู่ในภาระหนี้ที่ตนมิได้ก่อ ส่งผลกระทบตามมาอีกมากมาย

สิทธิเรียกร้อง

สิทธิเรียกร้องเป็นความผูกพันตามกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อกำหนดสิทธิและหน้าที่ ระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย กล่าวคือ เจ้าหนี้และลูกหนี้ โดยเจ้าหนี้น้อมมีสิทธิที่จะเรียกร้องให้ ลูกหนี้ของตนชำระหนี้ในขณะที่ลูกหนี้ยอมมีหน้าที่ที่จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ หาได้มี ผลผูกพันไปถึงบุคคลภายนอกแต่อย่างใด หากมีการปฏิบัติการชำระหนี้เป็นที่เรียบร้อย แล้ว สิทธิเรียกร้องเช่นนั้นก็เป็นอันสิ้นความผูกพันกันไป แต่หากลูกหนี้มิได้ปฏิบัติการ ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ เจ้าหนี้ก็ย่อมอาศัยอำนาจแห่งหนี้ที่จะฟ้องร้องต่อศาลบังคับลูกหนี้ให้ ปฏิบัติการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ได้ (ไพโรจน์ วายุภาพ, 2559, หน้า 10) สิทธิเรียกร้องอาจ

เกิดขึ้นได้จากมูลแห่งสิทธิเรียกร้องหลายประการด้วยกัน โดยการรับช่วงสิทธิ และสิทธิไล่เบียดก็เป็นสิทธิเรียกร้องประเภทหนึ่งเช่นกัน

การรับช่วงสิทธิ เป็นข้อยกเว้นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกผู้มีความผูกพันหรือมีส่วนได้เสียตามกฎหมายซึ่งได้เข้าชำระหนี้โดยที่ตนไม่ได้มีนิติสัมพันธ์ในฐานะเป็นเจ้าหนี้ของลูกหนี้มาแต่เดิม แต่สามารถเข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ในการบังคับเอาากับลูกหนี้ตามมูลแห่งสิทธิเรียกร้องได้ในนามของตนเอง ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องมีการแสดงเจตนาหรือตกลงกันระหว่างผู้รับช่วงสิทธิกับเจ้าหนี้ก่อนแต่อย่างใด การรับช่วงสิทธิจึงเกิดขึ้นได้โดยผลแห่งกฎหมายเท่านั้น หากไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายบัญญัติให้บุคคลภายนอกผู้ชำระหนี้เข้ารับช่วงสิทธิได้ การรับช่วงสิทธิก็ย่อมไม่อาจมีขึ้นได้ (ไพโรจน์ วายุภาพ, 2559, หน้า 225)

กฎหมายว่าด้วยการรับช่วงสิทธิเกิดขึ้นโดยมีแนวความคิดในการที่จะสร้างแรงจูงใจและความเป็นธรรมให้บุคคลผู้มีความผูกพันหรือมีส่วนได้เสียในหนี้รายใดรายหนึ่งชำระหนี้แก่เจ้าหนี้โดยเร็วที่สุด ด้วยความมั่นใจว่าตนจะได้รับการชำระหนี้กลับคืนจากลูกหนี้ตามจำนวนที่ตนได้ชำระไปภายใต้เงื่อนไขและหลักประกันเดียวกับที่เจ้าหนี้ได้รับ (สนันท์ภรณ์ โสถิพันธุ์, 2555, หน้า 322) โดยไม่จำเป็นที่จะต้องฟ้องบังคับชำระหนี้ให้ยุ่งยากเป็นคดีความขึ้นใหม่ (จรัญ ภัคดิธนากุล, 2558, หน้า 100) นอกจากนี้ การรับช่วงสิทธิยังเกิดขึ้นเพื่อเป็นการป้องกันมิให้เจ้าหนี้มีโอกาสดำเนินการชำระหนี้ซ้ำต่อเนื่องถึง 2 ครั้ง กล่าวคือ เมื่อได้รับชำระหนี้แล้ว เจ้าหนี้ก็ควรจะต้องให้สิทธิในการได้รับชำระหนี้ตกไปสู่วบุคคลซึ่งชำระหนี้ให้แก่ตน (เทพวิฑูร (บุญช่วย วนิกกุล, 2521, หน้า 100-101) ดังนั้น เจ้าหนี้จึงสิ้นสิทธิในการได้รับชำระหนี้ดังกล่าวอีกต่อไป แต่ในส่วน of ลูกหนี้ก็ยังคงผูกพันในการที่จะต้องชำระหนี้ตามเดิม เนื่องจากการชำระหนี้ที่เกิดขึ้นเป็นการชำระหนี้โดยบุคคล ภายนอกซึ่งมิใช่ลูกหนี้ในมูลหนี้ดังกล่าวอย่างแท้จริง หนี้ดังกล่าวจึงยังมิได้ระงับไปแต่อย่างใด (โสภณ รัตนกร, 2556, หน้า 254) สำหรับการรับช่วงสิทธิอาจเรียกง่าย ๆ คือ การเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย (สนันท์ภรณ์ โสถิพันธุ์, 2555,

หน้า 322) การรับช่วงสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 229 (3)

อนึ่ง โฉ่เบีย คือ การเรียกร้องให้รับผิดชอบในการชำระหนี้ย้อนขึ้นไปเป็นลำดับ, การที่บุคคลซึ่งชำระหนี้ไปก่อนแล้วเรียกให้ลูกหนี้ที่แท้จริงชดใช้คืน (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2556) หรือเป็นการฟ้องร้องเรียกเอาเงินจากลูกหนี้ซึ่งตนได้ใช้หนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนลูกหนี้ไป (ขุนสมหารหิตะคดี (โป โปรคุปต์, 2549, หน้า 389-390) เรียกร้องเอาค่าเสียหายเป็นลำดับไปจนถึงคนสุดท้าย (ศักดิ์ สนองชาติ, 2556, หน้า 117)

สิทธิโฉเบียเป็นสิทธิที่จะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ให้กับตนโดยกฎหมายกำหนดขึ้นเป็นการเฉพาะเรื่องในแต่ละมาตรา จากการศึกษาพบว่า สิทธิโฉเบียนั้น ไม่มีกฎหมายกำหนดเป็นบททั่วไป แต่จะมีบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะซึ่งจะปรากฏคำว่า สิทธิโฉเบีย เช่น สิทธิโฉเบียของนิติบุคคลตามมาตรา 76 สิทธิโฉเบียของลูกหนี้คนที่สามตามมาตรา 319 สิทธิโฉเบียของผู้ค้ำประกัน ตามมาตรา 693 เป็นต้น

สิทธิของผู้ค้ำประกันภายหลังชำระหนี้

สิทธิของผู้ค้ำประกันภายหลังชำระหนี้ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ โฉเบีย และรับช่วงสิทธิ สิทธิของผู้ค้ำประกันดังกล่าวจะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แล้ว ดังนั้น หากผู้ค้ำประกันยังมิได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ สิทธิของผู้ค้ำประกันภายหลังชำระหนี้ก็ยังไม่เกิดขึ้นเช่นกัน

สิทธิโฉเบียของผู้ค้ำประกัน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 693 ให้สิทธิกับผู้ค้ำประกันประการแรกเมื่อผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนลูกหนี้ คือ สิทธิที่จะโฉเบียเอาจากลูกหนี้ดังต่อไปนี้

1. ต้นเงิน คือ จำนวนเงินตามความเป็นจริงที่เจ้าหนี้ได้จ่ายให้กับลูกหนี้
2. ดอกเบีย คือ ดอกเบียที่ลูกหนี้จะต้องชำระตามมูลหนี้ประฐาน และผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แล้ว

3. เพื่อการที่ต้องเสียหายหรือสูญหายเพราะการค้ำประกัน หากผู้ค้ำประกันเกิดความเสียหายจากการค้ำประกันผู้ค้ำประกันสามารถไล่เบี้ยเอาจากลูกหนี้ได้

การรับช่วงสิทธิของผู้ค้ำประกัน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 693 วรรคสอง เมื่อผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ผู้ค้ำประกันรับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้บรรดามีเหนือลูกหนี้ ผู้ค้ำประกันสามารถใช้สิทธิทั้งหลายของเจ้าหนี้ได้ในนามของตนเองเสมือนหนึ่งเป็นเจ้าหนี้ของลูกหนี้ เช่น เมื่อผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แล้ว ผู้ค้ำประกันจึงรับช่วงสิทธิจำนอง จำน่าของเจ้าหนี้บรรดามีเหนือลูกหนี้ และผู้ค้ำประกันสามารถใช้สิทธิดังกล่าวได้ในนามของตนเอง เป็นต้น

แนวความคิดกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นกฎหมายซึ่งกำหนดกระบวนการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นภายในสังคมผ่านทางศาลซึ่งเป็นองค์กรของรัฐ โดยบุคคลผู้ถูกโต้แย้งสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายสารบัญญัติย่อมมีสิทธิที่จะเสนอคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลเพื่อให้ศาลพิสูจน์ถึงความมีอยู่แท้จริงแห่งสิทธินั้น ภายหลังจากที่ศาลได้มีคำพิพากษา ก็จะเข้าสู่กระบวนการในการบังคับให้เป็นไปตามสิทธิผ่านการใช้อำนาจของรัฐซึ่งเข้ามามีบทบาทแทนที่การบังคับตามสิทธิด้วยตนเองดังที่มีมาแต่เดิมต่อไป

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์อันเป็นกฎหมายสารบัญญัติที่ตราขึ้น เพื่อกำหนดสิทธิและหน้าที่ของบุคคลนั้น ยังไม่เพียงพอต่อการที่จะทำให้สิทธิของบุคคลนั้นได้รับการรับรอง ค้ำครองและบังคับตามอย่างเป็นรูปธรรม กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งจึงเป็นกฎหมายที่เข้ามาทำให้การใช้กฎหมายสารบัญญัติให้มีสภาพบังคับ

ด้วยเหตุที่กฎหมายวิธีบัญญัติหาใช่เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงสิทธิและหน้าที่ของบุคคลโดยตรง ดังนั้น ในการปรับใช้กฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายวิธีบัญญัติจึงจำต้องคำนึงไว้เสมอว่า จะต้องนำกฎหมายวิธีบัญญัติไปปรับใช้ให้สอดคล้องกันกับหลักเกณฑ์ตามกฎหมายสารบัญญัติ (ประจักษ์ พุทธิสมบัติ, 2550, หน้า 14) หากมีกรณี

ต้องตีความกฎหมายสารบัญญัติกับกฎหมายวิธีสบัญญัติไปพร้อมกัน แต่กฎหมายทั้ง 2 ฉบับขัดแย้งกันจะต้องตีความโดยอาศัยกฎหมายสารบัญญัติก่อนเป็นหลัก (ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2521, หน้า 53) จากนั้นจึงจะตีความกฎหมายวิธีสบัญญัติออกมาให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและให้เกิดความสะดวกในทางปฏิบัติ (อุดม เฟื่องฟุ้ง, 2555, หน้า 1-2) เพื่อป้องกันมิให้หลักกฎหมายวิธีสบัญญัตติกลับจะไปเปลี่ยนแปลงหลักกฎหมายสารบัญญัติ อันจะกลับกลายเป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้สิทธิและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายสารบัญญัติบรรลุผล (เจริญ ภักดีธนากุล, 2559, หน้า 50)

การรับช่วงสิทธิและสิทธิไต่เบี่ยของผู้ค้าประกันในกรณียังเจ้าหนี้มีได้ฟ้องคดีต่อศาล

กรณีระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ เมื่อเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้จากผู้ค้าประกันแล้วหนี้ในส่วนของเจ้าหนี้ก็ระงับสิ้นไป ผู้ค้าประกันเข้ามารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้เพื่อไต่เบี่ยลูกหนี้ต่อไป แต่การรับช่วงสิทธิและสิทธิไต่เบี่ยเป็นสิทธิเรียกร้องที่จะต้องมีการตรวจสอบและรับรองจากรัฐและการบังคับให้เป็นไปตามสิทธิและหน้าที่นั้นด้วยความยุติธรรม อันนำมาซึ่งความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในประชาชน ดังนั้น ผู้ค้าประกันไม่สามารถบังคับได้ตามสิทธินั้นด้วยตนเอง จะต้องมีการฟ้องร้องตามสิทธิเรียกร้องของผู้ค้าประกันก่อน เพื่อให้ศาลซึ่งเป็นองค์กรของรัฐใช้อำนาจบังคับคดีให้ตามสิทธิเรียกร้องที่มีอยู่ให้สำเร็จผลเป็นรูปธรรม

ดังนั้น ในกรณีที่เจ้าหนี้อยังมิได้มีการฟ้องคดีต่อศาล และผู้ค้าประกันได้ชำระหนี้ให้เจ้าหนี้แทนลูกหนี้ ผู้ค้าประกันย่อมเกิดสิทธิไต่เบี่ยและการรับช่วงสิทธิตามกฎหมายตามมาตรา 693 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งการรับช่วงสิทธิและสิทธิไต่เบี่ยเป็นสิทธิเรียกร้องที่ยังมิได้มีการตรวจสอบรับรองจากศาล ผู้ค้าประกันจึงไม่มีสิทธิไต่เบี่ยและการรับช่วงสิทธิโดยมิได้มีการฟ้องคดีต่อศาลได้ หากผู้ค้าประกันจะใช้สิทธิไต่เบี่ยและการรับช่วงสิทธิดังกล่าวจะต้องฟ้องคดีต่อศาล เพื่อให้ศาลใช้อำนาจรัฐรับรองคุ้มครองและบังคับตามสิทธิเรียกร้องของตน

การรับช่วงสิทธิและสิทธิไล่เบี้ยของผู้ค้าประกันในกรณีเจ้าหนี้ฟ้องคดีและศาลมีคำพิพากษาแล้ว

เดิม ผู้มีสิทธิบังคับคดีได้นั้นต้องเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ส่งผลให้เกิดอุปสรรคแก่สภาพบังคับของกฎหมายสารบัญญัติ โดยปราศจากความจำเป็นและประโยชน์ใด ๆ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12622/2558 ผู้ร้องเป็นผู้รับประกันภัยความซื่อสัตย์ของจำเลยที่ 1 ผู้เป็นลูกจ้างไว้จากโจทก์ผู้เป็นนายจ้าง ระหว่างปฏิบัติงานจำเลยที่ 1 รับชำระหนี้จากลูกค้าแล้วไม่นำส่งโจทก์และไม่ส่งเงินทดรองคืนโจทก์ เข้าเงื่อนไขความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัย ผู้ร้องจึงใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ ผู้ร้องสามารถเข้ารับช่วงสิทธิของโจทก์เรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนที่ใช้ไปจากจำเลยทั้งสอง (จำเลยที่ 2 เป็นผู้ค้าประกันความรับผิดชอบของจำเลยที่ 1 ต่อโจทก์) ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 880 วรรคหนึ่งและมาตรา 226 วรรคหนึ่ง ซึ่งหมายถึง การใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลโดยผู้รับประกันภัยเป็นโจทก์ฟ้องในนามของผู้รับประกันภัยแทนผู้เอาประกันภัย ไม่ใช่การรับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยในการบังคับคดี

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 271 การบังคับคดีเป็นสิทธิของคู่ความฝ่ายชนะคดีหรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเท่านั้น เมื่อไม่มีกฎหมายบัญญัติรับรองสิทธิให้ผู้รับประกันภัยเข้ารับช่วงสิทธิในการบังคับคดีของผู้เอาประกันภัยได้ ผู้ร้องซึ่งเป็นบุคคลภายนอกจึงเข้ารับช่วงสิทธิในการบังคับคดีตามคำพิพากษาเอาแก่จำเลยทั้งสองไม่ได้

ต่อมาในปี พ.ศ. 2560 ได้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยขยายความหมายของผู้มีสิทธิร้องขอให้บังคับคดี ให้ง่ามขึ้นรวมไปถึงบุคคลที่มีคู่ความฝ่ายที่ชนะคดี แต่ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งให้ได้รับชำระหนี้ และบุคคลที่ได้รับโอนหรือรับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้

ตามคำพิพากษาในกรณีหนี้เงินหรือส่งมอบหรือสินทรัพย์เฉพาะสิ่งด้วยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 274⁵

เงื่อนไขการรับช่วงสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

1. สิทธิเรียกร้องตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง เป็นการให้ชำระเงิน ส่งคืน หรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง เป็นกรณีของของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่มีสิทธิเรียกร้องให้ชำระเงิน ส่งคืน หรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 4 ลักษณะ 2 หมวด 2 ว่าด้วยการบังคับคดีในกรณีที่หนี้เงิน หรือหมวด 3 ว่าด้วยการบังคับคดีให้ส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง ส่วนการบังคับคดีให้ขับไล่ หมวด 4 การบังคับคดีให้กระทำการหรืองดกระทำการตามหมวด 5 หรือการบังคับตามหมวด 6 หมวด 7 หรือหมวด 8 ไม่สามารถรับช่วงสิทธิได้

⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, มาตรา 274 บัญญัติว่า “ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ชำระหนี้ (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มีได้ปฏิบัติตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะคดีหรือบุคคลซึ่งศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ได้รับชำระหนี้ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ชอบที่จะร้องขอให้มีการบังคับคดีโดยวิธียึดทรัพย์สิน อายัดสิทธิเรียกร้อง หรือบังคับคดีโดยวิธีอื่นตามบทบัญญัติแห่งภาคนี้ภายในสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง และถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องใดไว้ หรือได้ดำเนินการบังคับคดีโดยวิธีอื่นไว้บางส่วนแล้วภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ดำเนินการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้อง หรือบังคับคดีโดยวิธีอื่นนั้นต่อไปจนแล้วเสร็จได้

ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งกำหนดให้ชำระหนี้เป็นงวด เป็นรายเดือน หรือเป็นรายปี หรือกำหนดให้ชำระหนี้ในอนาคต ให้นับระยะเวลาสิบปีตามวรรคหนึ่งตั้งแต่วันที่หนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นอาจบังคับชำระได้

ถ้าสิทธิเรียกร้องตามคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นการให้ชำระเงิน ส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง บุคคลซึ่งได้รับโอนหรือรับช่วงสิทธิตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นมียานาจบังคับคดีตามความในหมวด 2 การบังคับคดีในกรณีที่หนี้เงิน หรือหมวด 3 การบังคับคดีในกรณีที่ให้ส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง แล้วแต่กรณี โดยการร้องขอต่อศาลเพื่อเข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต่อไป”

2. บุคคลผู้ได้รับช่วงสิทธิตามคำพิพากษา หรือ คำสั่ง การรับช่วงสิทธิเกิดขึ้น โดยผลของกฎหมายที่ทำให้ผู้สวมสิทธิได้รับช่วงสิทธิมาจากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 227, 229, 230 นอกจากนี้อาจรับช่วงสิทธิตามกฎหมายเฉพาะได้เช่น การรับช่วงสิทธิของผู้รับประกันวินาศภัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 880 หรือการรับช่วงสิทธิของผู้ค้าประกัน มาตรา 693 เป็นต้น

3. ยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อรับช่วงสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามาตรา 274 วรรคสาม

หลังจากที่มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งปี พ.ศ. 2560 ในภาค 4 การบังคับคดี จะเห็นได้ว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 274 วรรคหนึ่งและวรรคสาม ได้ให้อำนาจแก่ผู้รับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเข้ารับช่วงสิทธิในคำพิพากษาเพื่อการบังคับคดีลูกหนี้ต่อไปได้ ซึ่งมาตราดังกล่าวส่งผลให้ผู้รับช่วงสิทธิไม่ต้องฟ้องลูกหนี้เป็นคดีใหม่

อนึ่ง ในส่วนของผู้ค้าประกันเมื่อได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แล้ว ย่อมรับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ตาม มาตรา 693 ย่อมทำให้ผู้ค้าประกันได้สิทธิตาม มาตรา 274 วรรคสาม ซึ่งหากผู้ค้าประกันประสงค์จะบังคับคดีลูกหนี้ในคดีที่ศาลพิพากษาให้เจ้าหนี้เป็นฝ่ายชนะคดีแล้ว ผู้ค้าประกันสามารถชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และรับช่วงสิทธิเอาจากลูกหนี้ต่อไปได้ทันที

กรณีดังกล่าว ทำให้เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของไทยในภาคบังคับคดี มีพัฒนาการในทางที่ดีขึ้น ในการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนทำให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งได้ง่ายขึ้น ผู้ค้าประกันสามารถรับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของเจ้าหนี้ได้โดยมิต้องฟ้องเป็นคดีใหม่

ปัญหาการรับช่วงสิทธิตามคำพิพากษา

เนื่องจากการค้าประกันหนี้ในมูลหนี้ประธานความรับผิดชอบผูกพันกับมูลหนี้ประธาน การรับช่วงสิทธิของผู้ค้าประกันจะทำได้หรือไม่นั้น มีปัญหาที่ต้องพิจารณาในกฎหมายวิธีสบัญญัติด้วย ซึ่งบางกรณีกฎหมายวิธีสบัญญัติมิได้เปิดช่องให้กระทำได้ ผู้วิจัยเห็นว่า ควรวิเคราะห์ปัญหาในการรับช่วงสิทธิและการใช้สิทธิไต่เบี่ยของผู้ค้าประกันให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อไป

การรับช่วงสิทธิตามคำพิพากษานั้นมีประเด็นปัญหาที่ต้องวิเคราะห์ ด้วยกัน 2 ประการ คือ

(1) การยกข้อต่อสู้ นอกจากข้อต่อสู้ผู้ค้าประกันแล้ว ผู้ค้าประกันสามารถยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ได้ด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 694⁶ หากผู้ค้าประกันไม่ยกข้อต่อสู้ลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ย่อมทำให้ผู้ค้าประกันสิ้นสิทธิที่จะไต่เบี่ยเอาจากลูกหนี้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 695⁷ ซึ่งการยกข้อต่อสู้ดังกล่าวมีปัญหาที่ต้องพิจารณาดังต่อไปนี้

กรณีเจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้และผู้ค้าประกันเป็นจำเลยต่อศาลทั้งลูกหนี้และผู้ค้าประกันมิได้ยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ด้วยกันทั้งสองฝ่าย

เมื่อศาลพิพากษาให้เจ้าหนี้ชนะคดี ผู้ค้าประกันชำระหนี้ตามคำพิพากษาและเข้ารับช่วงสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 274 แล้วลูกหนี้จะอ้างว่าผู้ค้าประกันมิได้ยกข้อต่อสู้ลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ กรณีดังกล่าว ลูกหนี้จะอ้างได้หรือไม่

⁶ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา ๖๙๔ บัญญัติว่า “นอกจากข้อต่อสู้ซึ่งผู้ค้าประกันมีต่อเจ้าหนี้แล้ว ท่านว่าผู้ค้าประกันยังอาจยกข้อต่อสู้ทั้งหลายซึ่งลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อสู้ได้ด้วย”

⁷ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา ๖๙๕ บัญญัติว่า “ผู้ค้าประกันซึ่งละเลยไม่ยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้แล้ว ท่านว่าย่อมสิ้นสิทธิที่จะไต่เบี่ยเอาแก่ลูกหนี้เพียงเท่าที่ไม่ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้ว่ามีข้อต่อสู้เช่นนั้น และที่ไม่รู้นั้นมิได้เป็นเพราะความผิดของตนด้วย”

ผู้วิจัยเห็นว่า สิทธิของลูกหนี้มีอยู่อย่างใดก็เป็นหน้าที่ของผู้ทรงสิทธินั้นในการจะกล่าวอ้างเมื่อเจ้าหนี้เป็นโจทก์ฟ้องลูกหนี้และผู้ค้ำประกันเป็นจำเลยต่อศาลแล้ว ข้อต่อสู้ของลูกหนี้เป็นสิทธิของลูกหนี้เองที่จะยกขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ เมื่อลูกหนี้มิได้ใช้สิทธินั้นในการยกขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ ถือได้ว่าลูกหนี้ได้สละสิทธิข้อต่อสู้นั้นแล้ว ต่อมาเมื่อผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ ผู้ค้ำประกันเข้ารับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของเจ้าหนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 274 แต่ลูกหนี้กลับอ้างว่าผู้ค้ำประกันไม่ยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้เพื่อมิให้ตนเองชำระหนี้ การที่ลูกหนี้ไม่ยกข้อต่อสู้ของตนขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ แต่ยกข้อต่อสู้ดังกล่าวขึ้นต่อสู้ผู้ค้ำประกัน ผู้วิจัยเห็นว่า สิทธิดังกล่าว ลูกหนี้ได้สละแล้วในชั้นฟ้องร้องบังคับคดีของเจ้าหนี้และสิทธิดังกล่าวได้ระงับไปแล้ว จึงไม่สามารถนำมายกข้อต่อสู้ในชั้นของผู้ค้ำประกันได้อีก

กรณีเจ้าหนี้เป็นโจทก์ฟ้องลูกหนี้และผู้ค้ำประกันเป็นจำเลยต่อศาล ลูกหนี้ยกข้อต่อสู้ต่อเจ้าหนี้ แต่ผู้ค้ำประกันมิได้ยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้

หากข้อต่อสู้ของลูกหนี้ดังกล่าว ศาลเชื่อและนำมาพิจารณาเป็นประโยชน์แก่ลูกหนี้ ข้อต่อสู้ดังกล่าวย่อมเป็นประโยชน์ต่อผู้ค้ำประกันด้วยตามหลักคู่ความร่วมมือตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 59 (1)⁸ โดยลูกหนี้และผู้ค้ำประกันถือว่า

⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, มาตรา 59 บัญญัติว่า “บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป อาจเป็นคู่ความในคดีเดียวกันได้ โดยเป็นโจทก์ร่วมหรือจำเลยร่วม ถ้าหากปรากฏว่าบุคคลเหล่านั้นมีผลประโยชน์ร่วมกันในมูลความแห่งคดี แต่ห้ามมิให้ถือว่าบุคคลเหล่านั้นแทนซึ่งกันและกัน เว้นแต่มูลแห่งความคดีเป็นการชำระหนี้ซึ่งแบ่งแยกจากกันได้ หรือได้มีกฎหมายบัญญัติไว้ดังนั้นโดยชัดแจ้ง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าบุคคลเหล่านั้นแทนซึ่งกันและกันเพียงเท่าที่จะกล่าวต่อไปนี้

(1) บรรดากระบวนการพิจารณาซึ่งได้ทำโดย หรือทำต่อคู่ความร่วมมือคนหนึ่งนั้น ให้ถือว่าได้ทำโดย หรือทำต่อ คู่ความร่วมมือคนอื่น ๆ ด้วย เว้นแต่กระบวนการที่คู่ความร่วมมือคนหนึ่งกระทำไปเป็นที่เสื่อมเสียแก่คู่ความร่วมมือคนอื่น ๆ

(2) การเลื่อนคดีหรือการงดพิจารณาซึ่งเกี่ยวกับคู่ความร่วมมือหนึ่งนั้น ให้ใช้ถึงคู่ความร่วมมือคนอื่น ๆ ด้วย”

เป็นคู่ความร่วมมือผลประโยชน์ร่วมกันในมูลคดีและเป็นการชำระหนี้ ซึ่งแบ่งแยกจากกันไม่ได้ กระบวนพิจารณาที่เป็นคุณแก่ลูกหนี้ ย่อมถือว่าทำแทนผู้ค้ำประกันด้วย

ดังนั้น ข้อต่อสู้ของลูกหนี้ที่ลูกหนี้ยกขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ แม้ผู้ค้ำประกันจะมีได้ยกข้อต่อสู้ดังกล่าวขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ก็ตาม หากศาลรับฟังและเชื่อตามที่ลูกหนี้กล่าวอ้าง ผู้ค้ำประกันย่อมได้ประโยชน์จากข้อต่อสู้นั้นด้วย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 59

แต่หากข้อต่อสู้ของลูกหนี้ดังกล่าวศาลไม่รับฟังหรือศาลเห็นว่าข้อต่อสู้ของลูกหนี้ดังกล่าวไม่มีอยู่จริง แม้ผู้ค้ำประกันมีได้ยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ดังกล่าวขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ด้วย ก็หาประโยชน์อันใดต่อรูปคดีของผู้ค้ำประกันไม่ เพราะถึงอย่างไรข้อต่อสู้ของลูกหนี้ ศาลก็ไม่รับฟังให้เป็นผลชนะในคดี

แต่อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ลูกหนี้มีได้ยกข้อต่อสู้ตนเองขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ แต่หากผู้ค้ำประกันยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ หากศาลรับฟังและเชื่อตามที่ผู้ค้ำประกันกล่าวอ้างย่อมมีผลต่อลูกหนี้ด้วย แต่หากศาลไม่รับฟังและไม่เชื่อก็ไม่ส่งผลต่อการรับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของผู้ค้ำประกัน

กรณีเจ้าหนี้เป็นโจทก์ฟ้องลูกหนี้และผู้ค้ำประกันเป็นจำเลยต่อศาล แต่ลูกหนี้ขาดนัดและผู้ค้ำประกันมีได้ยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้

ลูกหนี้ขาดนัดไม่ว่าจะเป็นขาดนัดยื่นคำให้การหรือขาดนัดพิจารณาและไม่มีการร้องขอพิจารณาคดีใหม่ ในส่วนผู้ค้ำประกันได้ดำเนินคดีในศาลต่อไป แต่มีได้ยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ จนศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้และผู้ค้ำประกันเป็นฝ่ายแพ้คดี จะเห็นได้ว่ามีข้อต่อสู้ของลูกหนี้อยู่ แต่ตัวลูกหนี้ขาดนัดไม่ว่าขาดนัดยื่นคำให้การหรือขาดนัดพิจารณา ส่วนผู้ค้ำประกันยังดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีได้ยกข้อต่อสู้ลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้จนศาลได้มีคำพิพากษาให้เจ้าหนี้ชนะคดี เมื่อผู้ค้ำประกันชำระหนี้ตามคำพิพากษาและเข้ารับช่วงสิทธิเจ้าหนี้ ตามคำพิพากษา ลูกหนี้จะอ้างว่าผู้ค้ำประกันมีได้ยกข้อต่อสู้ลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ จึงรับช่วงสิทธิไม่ได้

กรณีนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นเช่นเดียวกับหัวข้อข้างต้น กล่าวคือ เมื่อถูกฟ้องคดีต่อศาลลูกหนี้มีหน้าที่จะต้องไปศาลเพื่อพิสูจน์ความจริง ตามสิทธิที่ตนเองมีอยู่เพื่อให้ศาลรับรอง คຸ່ມครองให้ แต่เมื่อลูกหนี้ถูกฟ้องคดี ลูกหนี้กลับละเลยไม่ไปศาล เพื่ออ้างสิทธิของตน (สิทธิที่จะยกข้อต่อสู้) จนศาลมีคำพิพากษารับรองสิทธิของเจ้าหนี้โดยชอบด้วยกฎหมาย เท่ากับว่าสิทธิของลูกหนี้ (สิทธิที่จะยกข้อต่อสู้) ไม่มีแล้ว ถ้อยตามสิทธิของเจ้าหนี้ที่ศาลพิพากษาให้ ดังนั้น แม้ผู้ค้ำประกันจะมีได้ยกข้อต่อสู้ลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ ลูกหนี้จะอ้างเหตุดังกล่าวมายกเว้นความรับผิดชอบต่อผู้ค้ำประกันมิได้ ตามที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์มาแล้ว

ส่วนกรณี ลูกหนี้ไม่ขาดนัดแต่ผู้ค้ำประกันขาดนัดยื่นคำให้การหรือขาดนัดพิจารณา หรือลูกหนี้และผู้ค้ำประกันขาดนัดยื่นคำให้การหรือขาดนัดพิจารณาทั้งคู่ ทั้ง 2 กรณีหากศาลให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีและผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว ผู้ค้ำประกันก็สามารถรับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ได้

(2) การชำระหนี้ การที่ผู้ค้ำประกันเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้เพื่อไล่เบี้ยลูกหนี้ได้นั้น นอกจากจะต้องยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้แล้ว ยังมีอีกกรณีที่จะต้องพิจารณา คือ การชำระหนี้ของผู้ค้ำประกัน ดังนั้น การชำระหนี้ของผู้ค้ำประกันให้แก่เจ้าหนี้ จึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้ผู้ค้ำประกันเกิดสิทธิไล่เบี้ย และการรับช่วงสิทธิ

เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้จนสิ้นเชิงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 214 หรือจะบังคับให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้แต่เพียงบางส่วนไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 320 เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้ค้ำประกันในการรับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา กรณีดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า ผู้ค้ำประกันควรชำระให้ครบถ้วนโดยเร็ว เพื่อประโยชน์ในการเข้ารับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของเจ้าหนี้

การชำระหนี้ตามคำพิพากษา นอกจากผู้ค้ำประกันจะต้องชำระให้ครบถ้วนโดยเร็ว แต่การชำระหนี้ดังกล่าวจะต้องพิจารณาตามคำพิพากษาด้วยว่า ให้ชำระหนี้อย่างไร ซึ่งในคำพิพากษาศาลอาจกำหนดเงื่อนไขในการชำระหนี้ตามคำพิพากษาไว้ก่อนที่ผู้ค้ำประกันจะชำระหนี้จะต้องตรวจดูคำพิพากษาก่อนว่าศาลได้กำหนดเงื่อนไขในการ

ชำระหนี้ไว้อย่างไรก็ต้องชำระหนี้เช่นนั้น มิฉะนั้น ผู้ค้ำประกันอาจเข้ารับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของเจ้าหนี้ไม่ได้ ดังนั้น แม้ผู้ค้ำประกันจะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้โดยเร็วแล้วผู้ค้ำประกันจะต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาคด้วยโดยดูคำพิพากษาว่าให้ชำระหนี้อย่างไร

ปัญหาการใช้สิทธิไต่เบี่ยของผู้ค้ำประกันตามคำพิพากษา

การรับช่วงสิทธิและสิทธิไต่เบี่ยเป็นสิทธิเรียกร้อง โดยผู้ค้ำประกันจะเกิดสิทธิเรียกร้องเอาจากลูกหนี้ได้ก็ต่อเมื่อผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แล้ว แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 274 วรรคสามบัญญัติถึงการรับช่วงสิทธิแต่มิได้บัญญัติสิทธิไต่เบี่ยเอาไว้ การรับช่วงสิทธิและสิทธิไต่เบี่ยเกิดขึ้นพร้อมกันโดยผู้ค้ำประกันรับช่วงสิทธิเจ้าหนี้เพื่อใช้สิทธิไต่เบี่ยลูกหนี้ ดังนั้น ปัญหาแม้มาตรา 274 จะมีได้บัญญัติถึงการไต่เบี่ย หากผู้ค้ำประกันรับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของเจ้าหนี้ไว้ ย่อมสามารถไต่เบี่ยลูกหนี้ได้

ปัญหากรณีลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันมิได้เป็นคู่ความในคดี

การรับช่วงสิทธิในคำพิพากษา คือ การที่บุคคลภายนอกเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาใช้สิทธิบังคับคดีเอาจากคู่ความหรือบุคคลฝ่ายซึ่งมีหนี้ (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) ผู้ถูกบังคับคดี โดยจะบังคับคดีจากบุคคลผู้ซึ่งมิใช่คู่ความหรือบุคคลฝ่ายที่แพ้คดี (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) ไม่ได้

กรณีที่เจ้าหนี้เป็นโจทก์ฟ้องลูกหนี้และผู้ค้ำประกันเป็นจำเลยต่อศาล เมื่อผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แล้ว ผู้ค้ำประกันรับช่วงสิทธิเจ้าหนี้ไต่เบี่ยลูกหนี้ในฐานะคู่ความหรือบุคคลฝ่ายซึ่งแพ้คดี (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) ได้ แต่มีกรณีที่จะต้องพิจารณาอยู่ 2 กรณี คือ

(1) เจ้าหนี้เป็นโจทก์ฟ้องลูกหนี้เป็นจำเลยต่อศาล แต่มิได้ฟ้องผู้ค้ำประกันเป็นจำเลย หากพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ตามมาตรา 274 วรรคหนึ่ง แล้วจะเห็นได้ว่า การที่เจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้ แต่มิได้ฟ้องผู้ค้ำประกัน เจ้าหนี้ห้ามสิทธิบังคับคดีผู้ค้ำประกันไม่ เพราะผู้ค้ำประกันมิได้เป็นคู่ความ ผู้ค้ำประกันจึงไม่จำต้องชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้

(2) เจ้าหนี้เป็นโจทก์ฟ้องผู้ค้ำประกันเป็นจำเลยต่อศาล แต่มิได้ฟ้องลูกหนี้เป็นจำเลยต่อศาล

กรณีนี้ก็เช่นเดียวกัน เมื่อลูกหนี้มิได้เป็นคู่ความ เมื่อผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ผู้ค้ำประกันมีสิทธิที่จะรับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของเจ้าหนี้ได้ แต่ผู้ค้ำประกันไล่เบี้ยลูกหนี้ไม่ได้เพราะลูกหนี้ไม่ใช่คู่ความหรือบุคคลภายนอกซึ่งแพคติ (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) จึงขัดกับ มาตรา 274 วรรคหนึ่ง

กรณีดังกล่าว ทางแก้ของผู้ค้ำประกัน เมื่อถูกเจ้าหนี้ฟ้อง ผู้ค้ำประกันจะต้องร้องขอให้นำลูกหนี้เข้ามาในคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ตามมาตรา 57 (3) ก.⁹ ซึ่งจะทำให้ลูกหนี้เป็นคู่ความในคดี เมื่อศาลพิพากษาให้เจ้าหนี้ชนะคดีและผู้ค้ำประกันชำระหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว ผู้ค้ำประกันย่อมเข้ารับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของเจ้าหนี้เพื่อไล่เบี้ยลูกหนี้ได้

ปัญหาคำพิพากษาของเจ้าหนี้

หากศาลมีคำพิพากษาอย่างไร ถ้าผู้ค้ำประกันจะรับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของเจ้าหนี้ก็ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษา ซึ่งในประเด็นนี้ ไม่มีปัญหาที่ต้องพิจารณา

⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, มาตรา 57 บัญญัติว่า “บุคคลภายนอกซึ่งมิใช่คู่ความอาจเข้ามาเป็นคู่ความได้ด้วยการร้องขอ

(3) ด้วยถูกหมายเรียกให้เข้ามาในคดี (ก) ตามคำขอของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำเป็นคำร้องแสดงเหตุว่าตนอาจฟ้องหรือถูกคู่ความเช่นนั้นฟ้องตนได้ เพื่อการใช้สิทธิไล่เบี้ยหรือเพื่อใช้ค่าทดแทน ถ้าหากศาลพิจารณาให้คู่ความเช่นนั้นแพคติ หรือ (ข) โดยคำสั่งของศาลเมื่อศาลนั้นเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีคำขอ ในกรณีที่กฎหมายบังคับให้บุคคลภายนอกเข้ามาในคดี หรือศาลเห็นจำเป็นที่จะเรียกบุคคลภายนอกเข้ามาในคดีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม แต่ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะเรียกบุคคลภายนอกเข้ามาในคดีดังกล่าวแล้วให้เรียกด้วยวิธียื่นคำร้องเพื่อให้หมายเรียกพร้อมกับคำฟ้องหรือคำให้การ หรือในเวลาใดๆ ต่อมาก่อนมีคำพิพากษาโดยได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อศาลเห็นที่พอใจว่าคำร้องนั้นไม่อาจยื่นก่อนนั้นได้”

แต่ปัญหาในคำพิพากษาของเจ้าหนี้มีประเด็นต้องพิจารณาอยู่ คือ การรับช่วงสิทธิในคำพิพากษาจะต้องให้คดีถึงที่สุดก่อนหรือไม่

กรณีในการดำเนินคดี หากคู่ความฝ่ายที่แพ้คดีไม่พอใจในคำตัดสินของศาลย่อมที่จะสามารถอุทธรณ์ฎีกาได้ เพื่อเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจของศาลล่าง โดยให้ศาลสูงเป็นผู้พิจารณาพิพากษา ในการที่ศาลพิพากษายกฟ้องเจ้าหนี้อย่อมไม่มีสิ่งใดที่จะต้องบังคับเอาจากลูกหนี้และผู้ค้ำประกัน ประเด็นนี้จึงไม่มีปัญหาต้องวินิจฉัย

กรณีที่ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้และผู้ค้ำประกันชำระหนี้ หากลูกหนี้อุทธรณ์ หรือฎีกาต่อไป แต่ฝ่ายผู้ค้ำประกันกลับชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้เพื่อรับช่วงสิทธิในคำพิพากษานั้น จะเห็นได้ว่า หากศาลสูงกลับคำพิพากษาของศาลล่าง ยกฟ้องเจ้าหนี้ ย่อมทำให้ไม่มีการบังคับคดีกับลูกหนี้และผู้ค้ำประกันอีกต่อไป หากผู้ค้ำประกันชำระหนี้ตามคำพิพากษาของศาลล่างไปแล้ว และต้องรับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของศาลล่าง ย่อมมีผลกระทบทันทีเมื่อศาลสูงกลับคำพิพากษาของศาลล่าง

ดังนั้น ในประเด็นปัญหาการรับช่วงสิทธิคำพิพากษาของเจ้าหนี้ นั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ควรจะต้องให้คำพิพากษาถึงที่สุดก่อนจึงจะทำได้

บทส่งท้าย

การค้ำประกันเป็นการประกันหนี้โดยสัญญาโดยผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเข้ามาผูกพันตนต่อเจ้าหนี้และชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ แต่วัตถุประสงค์ของการค้ำประกันอีกประการหนึ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการประกันหนี้ คือ การที่ผู้ค้ำประกันได้กลับคืนสู่ฐานะเดิมหรือได้รับการชดใช้ตามจำนวนที่ผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ผู้ค้ำประกันจะต้องได้กลับคืนจากลูกหนี้เช่นกัน ซึ่งในการศึกษากฎหมายหรือในทางการฟ้องคดี จะมุ่งเน้นไปในทางประกันหนี้หรือให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เท่านั้น แต่ในส่วนของ การให้ผู้ค้ำประกันกลับคืนสู่ฐานะเดิมกลับไม่ได้ ให้ความสำคัญ ซึ่งทำให้ผู้ค้ำประกันต้องตกอยู่ในภาระหนี้ที่ตนมิได้ก่อ ส่งผลกระทบตามมาอีกมากมาย

ปี พ.ศ. 2560 ได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาคบังคับคดี มาตรา 274 ที่ให้ผู้รับช่วงสิทธิจากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาสมาทบบังคับคดีได้โดยไม่ต้องฟ้องคดี ส่งผลให้สถานการณ์ในการรับช่วงสิทธิของผู้ค้าประกันคลี่คลายลง ทำให้ผู้ค้าประกันสามารถที่จะรับช่วงสิทธิจากเจ้าหนี้เพื่อบังคับคดีไล่เบี่ยลูกหนี้โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่

ประโยชน์ของการที่ผู้ค้าประกันเข้ารับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของเจ้าหนี้เพื่อใช้สิทธิไล่เบี่ยลูกหนี้ ในมุมมองของเจ้าหนี้ ได้ประโยชน์ คือ ได้ชำระหนี้เสร็จสิ้นเชิงและรวดเร็ว เพราะหากผู้ค้าประกันจะรับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของเจ้าหนี้ ผู้ค้าประกันจะต้องชำระหนี้เสร็จสิ้นเชิง ส่งผลให้เจ้าหนี้ได้ประโยชน์คือ ได้รับชำระหนี้เสร็จสิ้นเชิง ในมุมมองของลูกหนี้ ลูกหนี้เสียประโยชน์ คือ ผู้ค้าประกันไม่ต้องฟ้องลูกหนี้เป็นคดีใหม่ กระบวนการยุติธรรมเข้าถึงตัวลูกหนี้โดยง่ายในมูลหนี้เดิม ในมุมมองของผู้ค้าประกัน ผู้ค้าประกันได้ประโยชน์ ในการรับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของเจ้าหนี้ เพราะผู้ค้าประกันไม่ต้องฟ้องลูกหนี้เป็นคดีใหม่ ทำให้ผู้ค้าประกันประหยัดค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลา

ส่วนในมุมมองของกระบวนการยุติธรรม ส่งผลให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ค้าประกัน เจ้าหนี้มีโอกาสได้รับชำระหนี้มากขึ้น เพราะหากผู้ค้าประกันรับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ในคำพิพากษาได้ ผู้ค้าประกันย่อมจะชำระหนี้โดยเร็วเพื่อที่จะรับช่วงสิทธิในคำพิพากษาต่อไป ทั้งนี้ต้องไม่ลืมว่า เจ้าหนี้อาจไม่รู้จำลูกหนี้และผู้ค้าประกัน แต่ลูกหนี้กับผู้ค้าประกันรู้จักกันเป็นการส่วนตัว ดังนั้น ผู้ค้าประกันย่อมรู้รายละเอียดเกี่ยวกับชีวิตของลูกหนี้เป็นอย่างดียิ่งกว่าเจ้าหนี้ การให้ผู้ค้าประกันรับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของเจ้าหนี้ย่อมส่งผลให้ภารกิจของกฎหมายสามารถสำเร็จลุล่วงได้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

การรับช่วงสิทธิและใช้สิทธิไล่เบี่ยของผู้ค้าประกันในคำพิพากษาของเจ้าหนี้ เป็นสิทธิของผู้ค้าประกันภายหลังชำระหนี้มีประโยชน์ทั้งในส่วนของเจ้าหนี้และผู้ค้าประกัน ตามที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติของผู้ค้าประกันควรจะต้อง

พิจารณาเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอรับช่วงสิทธิผู้ค้าประกันในคำพิพากษาของเจ้าหนี้ดังต่อไปนี้

ลูกหนี้และผู้ค้าประกัน ต้องเป็นคู่ความร่วมมือในคดีที่เจ้าหนี้เป็นโจทก์ฟ้อง โดยในคดีดังกล่าวศาลมีคำพิพากษาให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีและมีเนื้อหาในคำพิพากษาเป็นการให้ชำระหนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 2 ลักษณะ 2 หมวด 3 ว่าด้วยการบังคับคดีให้ส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่งเท่านั้นที่สามารถรับช่วงสิทธิในคำพิพากษาของเจ้าหนี้ได้ ส่วนการบังคับคดีในกรณีอื่น ไม่สามารถรับช่วงสิทธิได้

เงื่อนไขที่สำคัญประการต่อมา คือ การที่ผู้ค้าประกันได้ชำระหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว หากยังมีได้ชำระหนี้ยอมไม่เกิดการรับช่วงสิทธิ

เมื่อผู้ค้าประกันได้ชำระหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว สามารถยื่นคำร้องขอรับช่วงสิทธิผู้ค้าประกันในคำพิพากษาของเจ้าหนี้ต่อศาล เป็นเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติไว้ตามมาตรา 274 วรรคสาม เพื่อให้ศาลมีคำสั่งต่อไป

Reference

- Chakphong Leksakulchai. (2013). Explanation of the Civil Procedure Code. (12th Edition). Bangkok: Nititham Publishing House.
- Charan Phakdithanakul. (2015). Explanation of the Civil and Commercial Code on the Effect and Extinguishment of debt. (2nd Edition). Bangkok: Krung Siam Publishing.
- Charan Phakdithanakun. (2016, August). Enforcement Person. Rapee, 50.
- Khun Samaharnhitakadee (Po Porakup). (2006). Legal Dictionary from Ancient Times to the Present for Those Who Want to Study and Know. Bangkok: Winyuchon Publication House.
- Phairot Wayupap. (2016). Explanation of the Civil and Commercial Code on Debt. (11th Edition). Bangkok: Krung Siam Publishing.

- Prajak Putthisombat. (2007). Lecture on the Code of Civil Procedure for Execution. Bangkok: Meesombat Co., Ltd.
- Sak Sanongchart. (2013). Brief Explanation of the Civil and Commercial Code on Tort Liability under the Official Tort Liability Act, 1996 (9th Edition). Bangkok: Legal Liabilities.
- Sanankorn Sotthiphan. (2012). Explanation of Debt Law. Bangkok: Winyuchon Publishing House.
- Sophon Rattanakorn. (2013). Explanation of Debt Law. (11th Edition). Bangkok: Niti Bunnakarn Publishing House.
- Thanin Kraivichien. (1978). Explanation of the Civil Procedure Code. (2nd Edition). Bangkok: Ministry of Justice Savings Cooperative.
- Thep Witoon (Boonchuay Wanikkul). (1978). Explanations of the Civil and Commercial Code on Debt Sorted by Sections, Chapter 2, Sections 194-353. Bangkok: October Printing House.
- Udom Fuengfung. (2012). Explanation of the Code of Civil Procedure, Episode 1, Part 1 (7th Edition). Bangkok: Institute of Legal Education of The Thai Bar. Royal Institute of Thailand Dictionary 2013. (2nd Edition). Bangkok: Nanmeebooks Publications.
- Wanchai Boonbamrung, Thanakrit Worathanatchakul and Siriphan Phonrob. (2013). Principles and Theories of Civil Procedure Law, Vol. 1 (3rd Edition). Bangkok: Winyouchon Publishing House.

